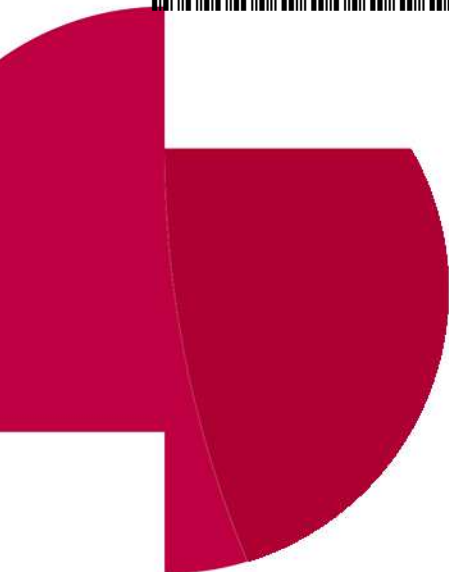

022.002000

Bestuursrapportage

september, oktober 2022

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Programma 1: Sociaal	4
3	Programma 2: Ruimte	7
4	Programma 3: Bestuur	9
5	Overzichten	10
6	Mutaties reserves	10
7	Paragrafen	10
8	Ontwikkelmachine en overige projecten	11
8.1	Ontwikkelmachine	11
8.2	Financieel overzicht Ontwikkelfonds	16
8.3	Overige majeure projecten	17
9	Financiële mutaties	19
9.1	Voorgestelde (mutaties in) kredieten	19
9.2	Voorgestelde begrotingswijzigingen	20
10	Ombuigingsmonitor	27

1 Inleiding

Aanbieding bestuursrapportage

Bijgaand ontvangt u de Bestuursrapportage september, oktober 2022.

- In deze berap rapporteren we over afwijkingen bij speerpunten en projecten. De speerpunten zijn afkomstig vanuit de Programmabegroting 2022. Daar waar er nieuwe zaken zijn die interessant zijn voor de raad, worden deze ook gemeld. Nieuwe teksten bij speerpunten en projecten zijn in **groene tekst** aangegeven.
- Deze bestuursrapportage bevat vijf mutatie in kredieten en 14 begrotingswijzigingen. In totaal geven de begrotingswijzigingen een nadeel van € 1.599.000, wat vooral komt door de nadelen uit de Jaarrekening 2021, het financieringsprobleem bij I&A en temperen van ombuigingen. Op de onderuitputting van kredieten is er een financieel voordeel.
- Dit is de laatste bestuursrapportage die dit jaar nog in de gemeenteraad komt. Daarmee is dit de laatste bestuursrapportage waarmee nog begrotingswijzigingen doorgevoerd kunnen worden.
- In de ombuigingsmonitor kunnen we melden dat een aantal taakstellingen gerealiseerd is. In deze bestuursrapportage en in de Programmabegroting 2023 stellen we voor om een aantal ombuigingen te temperen. In de ombuigingsmonitor hebben we die ombuigingen als lastig te realiseren aangemerkt.

Leeswijzer afwijkingen

We rapporteren steeds op drie onderdelen. Hierbij gebruiken we de volgende icoontjes:

Voor Inhoud: 	Voor Financiën: 	Voor Planning:
--	---	--

Per onderdeel kennen we een kleur toe. De kleuren hebben de volgende betekenis:

Alles ligt op schema. 	Er dreigen afwijkingen. 	Er zijn afwijkingen.
---	---	--

Mutaties t.o.v. de vorige rapportage markeren we met een Δ (verbetering) of een ∇ (verslechtering). Bij Financiën is de rapportage van de afwijking ten opzichte van de begroting. Tekstuele mutaties in de programma's en bij de projectrapportage geven we weer in groene kleur.

Prognose resultaat

			(bedragen x € 1.000)
Totaal saldo baten en lasten			
Programma	Stand begroting	Verwachting einde jaar	Verwachte afwijkingen
Programma 1 - Sociaal	-128.956	-129.423	-467
Programma 2 - Ruimte	-32.409	-31.465	944
Programma 3 - Bestuur	-14.698	-14.532	166
Overzichten	181.390	183.895	2.505
Mutaties reserves	280	-4.468	-4.748
Totaal saldo baten en lasten	5.606	4.007	-1.599

In de Programmabegroting 2022 is voor 2022 een nadelig saldo begroot van € 2.202.000. Het separate voorstel over de Decemercirculaire 2021 (behandeld in de raad van 3 maart 2022) gaf een voordeel over 2022 van € 80.000. De eerdere bestuursrapportages over 2022 hadden een voordelig effect van € 5.606.000 op het begrote saldo. Deze bestuursrapportage geeft een nadeel van € 1.599.000.

Het begrote saldo verandert daardoor in € 1.886.000 voordelig.

2 Programma 1: Sociaal

Speerpunten uit de Programmabegroting

Nr.	Speerpunt			
1.	Versterken van de Integrale Kindaanpak			
	<p><u>Toelichting:</u> De Integrale Kindaanpak (IKA) vraagt om doorontwikkeling van visie, afspraken over financiën en randvoorwaarden. Dit doen we in nauwe samenwerking met diverse partijen. De IKA-aanjager biedt concrete procesbegeleiding aan locaties in de gemeente. We verwachten hiermee een toename van het aantal IKA's en een doorontwikkeling van de bestaande IKA's. We zijn bezig met het ontwerpen van een financiële regeling rond IKA. Deze regeling wordt eind 2022 of begin 2023 vastgesteld. De planning is mede afhankelijk van het verloop van het proces met onze externe partners. Op diverse locaties in de gemeente komen partijen bijeen om te werken aan een IKA op maat. Er worden verbindingen gelegd en er vinden inhoudelijke gesprekken plaats over de samenwerking, een gezamenlijke pedagogische visie, educatie en plannen voor de toekomst. Deze processen worden, waar nodig, ondersteund door onze IKA-aanjager.</p>			
2.	Nieuwe visie ontwikkelen op sport en bewegen in de openbare ruimte en ontwikkeling nieuw sportbeleid			
	<p><u>Toelichting:</u> Het proces om te komen tot een nieuw gezamenlijk cultuur- en sportbeleid is in januari gestart met een evaluatie en nulmeting. De ambtelijke evaluatie heeft plaatsgevonden.</p> <p>De planning van het op te leveren sportbeleid schuift door naar Q4 van 2023. Het is noodzakelijk gebleken om het proces, om tot een nieuwe nota sport te komen, te herijken. Met een nieuwe aanpak beogen we actief met het veld samen te werken, zodat een gedragen visie en beleid ontstaat. Hiervoor is meer tijd nodig dan oorspronkelijk gepland. De visie op bewegen in de openbare ruimte wordt op 17 november in de raadsvergadering behandeld.</p>			
3.	Uitvoering geven aan de nieuwe gezondheidsnota 2022-2026			
	<p><u>Toelichting:</u> De nota Gezondheid bestaat uit vier onderdelen: 1. gezondheid in de fysieke en sociale omgeving, 2. gezondheidsachterstanden verkleinen 3. gelukkige en gezonde jongeren, 4. vitaal oud worden.</p> <p>Ad. 1: In onze gemeente is gezondheid een vast en belangrijk onderdeel van de belangenafweging in ruimtelijk beleid. In onze omgevingsvisie is 'gezondheid' de belangrijkste indicator.</p> <p>Ad 2 en 3: er wordt uitvoering gegeven aan programma's zoals beschreven in de nota. Een groot aantal van deze programma's loopt door vanuit de vorige gezondheidsnota en het landelijk regeerakkoord; zoals Kansrijke Start en Cool Súdwest. Deze worden in de komende periode doorontwikkeld. Dit doen wij lokaal samen met onze ketenpartners. Op landelijk niveau werken we samen met kennisinstituten die een directe samenwerking met het ministerie van VWS hebben.</p> <p>Wat betreft onderdeel 2; De wet Publieke Gezondheid verplicht gemeenten om actief gezondheidsachterstanden te verkleinen en te voorkomen. De rol van gemeenten wordt hierdoor steeds groter. Zo hebben vanaf 1 juli 2022 alle gemeenten de taak om een prenataal huisbezoek door de jeugdgezondheidszorg aan zwangeren en/of hun gezinnen in een kwetsbare situatie aan te bieden. Dit is onderdeel van het programma Kansrijke Start. Op dit moment zijn we bezig samen met het medisch domein om hier samenwerkingsafspraken over te maken.</p> <p>Wat betreft onderdeel 3 (gezonde en gelukkig jongeren) loopt alles volgens planning. Kortgeleden is er een informerende raadsbijeenkomst geweest waarin het plan van aanpak Suicidepreventie is gepresenteerd. Jongeren zijn hierin een specifiek onderdeel.</p> <p>Ad. 4: 'vitaal oud worden' wordt in het volgende speerpunt gerapporteerd.</p>			

Nr.	Speerpunt			
4.	Extra inzet op gezond oud worden en uitvoering van het meerjarige preventieakkoord			△
	<p><u>Toelichting:</u> Het programma ‘gezond ouder worden’ richt zich op twee onderdelen. 1. Het ontwikkelen en uitvoeren van interventies en activiteiten, 2. Het bouwen van een alliantie en netwerk. Bij Sociaal Collectief is een projectleider aangesteld voor de uitvoering van dit programma. Sosjaal en Sun is als project afgerond en wordt geborgd in Gezond Ouder worden. De groep enthousiaste vrijwilligers zet onder deskundige begeleiding van Sociaal Collectief de preventieve huisbezoeken onder 75-plussers voort.</p> <p>Meerjarige preventieakkoord: In het lokale preventieakkoord benoemen we vijf basisvoorwaarden voor een gezond en gelukkig leven. Er is sprake van samenhang tussen deze voorwaarden. In de diverse aanpakken binnen het sociaal domein laten we de basisvoorwaarden zoveel mogelijk terugkomen en onderzoeken we wat inwoners nodig hebben om dit te versterken en wat er in de context nodig is. Onderdeel van het lokale preventieakkoord is samenwerking met de NHL in de vorm van Atelier Sociaal Domein. Najaar 2022 werken deze studenten aan een vraagstuk rondom gezond ouder worden in Nijland (eo).</p>			
5.	Opstellen en uitvoeren provinciale samenwerkingsagenda			
	<p><u>Toelichting:</u> De provinciale samenwerkingsagenda Sociaal-Medisch is vastgesteld door alle Friese colleges en De Friesland / Zilveren Kruis. Raad is geïnformeerd via actieve info. Er is gestart met de thema's Welzijn op Recept, Dementie, Overgang 18-/18+, Vroegsignalering GGZ. Er zijn bestuurlijke ambassadeurs per thema, wethouder Poelman is ambassadeur voor thema GGZ.</p>			
6.	Toekomstbestendige ontmoetingsplaatsen			
	<p><u>Toelichting:</u> Het proces om te komen tot nieuw meerjarig beleid voor ontmoetingsruimten is in volle gang. De werksessies met de besturen hebben plaatsgevonden. Het nieuwe beleid wordt eind dit jaar vastgesteld.</p>			
7.	Opstellen nieuw cultuurbeleid			
	<p><u>Toelichting:</u> De planning van het op te leveren cultuurbeleid schuift door naar Q4 van 2023. Het is noodzakelijk gebleken om het proces, om tot een nieuwe nota cultuur te komen, te herijken. Met een nieuwe aanpak beogen we actief met het veld samen te werken, zodat een gedragen visie en beleid ontstaat. Hiervoor is meer tijd nodig dan oorspronkelijk gepland.</p>			
8.	Uitvoering geven aan “Súdwest-Werkt werkt door”			
	<p><u>Toelichting:</u> Er zijn geen afwijkingen of overige zaken te melden.</p>			
9.	Ontwikkeling van het Werkleerbedrijf			
	<p><u>Toelichting:</u> De brede verkenning waarin de businesscase wordt getoetst aan de visie op het sociaal domein is uitgevoerd. De rapportage wordt op dit moment opgesteld. Besluitvorming over de wijze waarop SWF participeert in het werkleerbedrijf zal in 2022 zijn beslag krijgen. De in 2021 uitgevoerde raadsenquête geeft aanbevelingen ter verbetering van de governance en financiële sturing. Deze aanbevelingen worden in de besluitvorming meegenomen.</p> <p>Bij de vorige Berap is gemeld dat de brede verkenning was uitgevoerd. Nu het nieuwe coalitieakkoord geldt, zal ook de brede verkenning daarop worden aangepast. Daarin worden ook de aanbevelingen uit de in 2021 uitgevoerde raadsenquête ter verbetering van de</p>			

Nr.	Speerpunt	
	<p>governance en financiële sturing opnieuw bekeken. De nieuwe brede verkenning is in een informerende bijeenkomst op 12 oktober toegelicht aan de commissie BM. De planning van de implementatie van de businesscase is aangepast in overleg met de andere gemeenten. Zoals nu is voorzien zal besluitvorming plaatsvinden in het eerste halfjaar van 2023.</p>	

Overige zaken (going concern)

CHC De Tiid, Bolsward

Nu CHC De Tiid operationeel is, verschuift de aandacht naar de exploitatiefase. Stichting HCW kent een moeilijke opstart onder meer door corona. We hebben de Stichting verzocht om de financiële gegevens van de structurele exploitatie en de meerjarenbegroting te overleggen.

De Klameare, Workum

Het college werkt aan een voorstel aan de gemeenteraad (december 2022) over de mogelijkheden voor het bouwen van een nieuwe Klameare op de locatie van de huidige basisschool De Pipegaal.

3 Programma 2: Ruimte

Speerpunten uit de Programmabegroting

Nr.	Speerpunt			
1.	Opstellen van een sociaal economisch actieplan			
	<p><u>Toelichting:</u> Zoveel mogelijk van onze inwoners moeten kunnen werken. Een sterke economie is daarom cruciaal. De effecten van corona op de economie zijn zeer uiteenlopend en zullen in sommige sectoren nog lang merkbaar zijn. Herstel op korte termijn is zeker nodig maar we willen vooral ook niet de blik op de langere termijn verliezen. Immers de onderliggende uitdagingen die we in het Noorden hebben zijn er nog steeds en vragen om actie en focus. We gaan met en onze partners in bedrijfsleven, samenleving en onderwijs een nieuw sociaal economisch actieplan opstellen met de centrale vraag hoe we onze economie toekomstbestendiger en circulaarder kunnen maken, aansluitend op de mondiale transitie en randvoorwaarden zoals die onder meer in de RIS III strategie zijn benoemd. In de visie krijgt nadrukkelijk ook de vitaliteit van onze binnensteden een plek. Deze visie zal dan ook de basis zijn voor onze acties en inzet op economisch gebied in de bredere netwerken en in de gebiedsgerichte, integrale aanpak.</p> <p>Het actieplan zal uiterlijk eerste kwartaal 2023 worden vastgesteld. In 2022 wordt het plan uitgewerkt en besproken met de stakeholders.</p>			
2.	Maken van nieuwe afspraken over bedrijventerreinen			
	<p><u>Toelichting:</u> Bedrijven in onze gemeente moeten een goede plek hebben om te kunnen ondernemen. De Hemmen III wordt gerealiseerd, maar we zien dat in de rest van de gemeente weinig tot geen ruimte is voor de vestiging of verplaatsing van bedrijven. Ook in andere, kleinere kernen moet daarom ruimte worden geboden voor meer lokale vraag zoals in kernen als Bolsward en Makkum. We maken in het eerste kwartaal 2022 met de provincie en de gemeente Fryske Marren nieuwe (globale) afspraken voor de periode tot en met 2030 en zetten in op meer uitbreidingsmogelijkheden in diverse kernen.</p> <p>College is akkoord. Met een brief zijn de conceptafspraken nu aangeboden aan GS met de vraag om hiermee in te stemmen.</p>			
3.	Werken aan een gastvrijer Súdwest-Fryslân > nieuw toeristisch beleid opstellen			
	<p><u>Toelichting:</u> In december wordt vanuit het Programma Werk en Ondernemen een informatieve bijeenkomst met de raad georganiseerd (middels een bedrijfsbezoek) over de mogelijke zeven pijlers van het Economisch Actieprogramma. De Gastvrijheidseconomie is één van deze pijlers en zal in deze sessie aan bod komen. We willen de raad vooraf - naast een samenvatting van de zeven pijlers - het Startdocument 'Gastvrij Súdwest-Fryslân 2030' als actieve info toesturen. Dit startdocument biedt inzicht in de positie, kansen en opgaven voor onze gastvrijheidseconomie en is bouwsteen voor het visietraject (visie en uitvoeringsagenda) waarin we samen met alle betrokken partijen toewerken naar een breed gedragen visie op de gastvrijheidseconomie van SWF. Gedurende dit traject worden college en raad actief betrokken. Het raadsvoorstel ter vaststelling van de visie op gastvrijheidseconomie verwachten we in maart 2023.</p>			
4.	Klimaatagenda > uitvoeren agenda 2022 en opstellen agenda 2023			
	<p><u>Toelichting:</u> Er zijn geen afwijkingen. Overige zaken: dit najaar komen wij met een actieve info met daarin de stand van zaken van de schillen uit de Transitievisie Warmte en in het bijzonder de stand van zaken van het Plan van Aanpak voor schil 3.</p>			

Nr.	Speerpunt			
5.	Ontwikkelagenda: van ontwikkelagenda naar ontwikkelmachine			
	<p><u>Toelichting:</u> We leggen de raad hiervoor in het eerste kwartaal 2023 een voorstel voor en nemen daarin mee hoe we als college - samen met de raad - het Ontwikkelfonds de komende jaren wendbaar en krachtig in kunnen zetten.</p>			
6.	Woningmarkt versnellen en opstellen Woon-zorgvisie			
	<p><u>Toelichting:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> In 2021 zijn nieuwe gemeentelijke grondexploitaties in ontwikkeling genomen. Er is een aantal plannen op gemeentelijke locaties in voorbereiding die in 2022 ter besluitvorming worden voorgelegd. In 2022 volgen ook nieuwe woningbouwontwikkelingen van ontwikkelende partijen waar momenteel gesprekken over worden gevoerd De gemeente is met de kernen Hindeloopen, Blauwhuis en Oudega in gesprek over de mogelijkheden van woningbouw. Dit proces wordt actief door de gemeente gefaciliteerd <p>In 2021 is gestart met visievorming Wonen & Zorg. Dit krijgt vorm in een Omgevingsprogramma Wonen & Zorg. Dit doen we samen met woningcorporaties, zorginstellingen het zorgkantoor, Wmo-raad en de huurdersverenigingen. Het Omgevingsprogramma is in concept besproken met al deze partners. Het Omgevingsprogramma wordt dit jaar vastgesteld. De gemeenteraad zal hierbij opiniërend worden betrokken.</p>			
7.	Vitaal landschap: experimenteergemeente			
	<p><u>Toelichting:</u> Er zijn geen afwijkingen of overige zaken te melden.</p>			
8.	Implementatie Omgevingswet			
	<p><u>Toelichting:</u> De geplande datum inwerkingtreding Omgevingswet is door de minister uitgesteld van 1-1-2023 naar 1-7-2023. Medio november voert De Eerste Kamer haar debat over de Omgevingswet en de datum inwerkingtreding. Twee kernpunten: financiële gevolgen en Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO).</p>			

Overige zaken (going concern)

Verwachting lagere inkomsten parkeergelden

In gemeente Súdwest-Fryslân is betaald parkeren een regulerings-/sturingsmiddel. Beleidsmatig wordt ingezet op het faciliteren van parkeren op de juiste plek voor de juiste doelgroep om overlast te voorkomen en ervoor te zorgen dat er voldoende parkeercapaciteit is voor iedereen. De gemeenteraad heeft in 2018 de parkeervisie vastgesteld. Hoofddoelen hierbij waren: klantvriendelijke regulering, voldoende parkeercapaciteit, volledig digitaal en een sluitende begroting. Een set aan maatregelen is op 1 september 2019 ingevoerd. O.a. het kenteken parkeren, 1ste half uur gratis en deels gratis parkeren op de transferpunten. Hier staat tegenover dat er iedere dag van 9 tot 9 betaald moet worden en het is mogelijk om langer dan 2 uren te parkeren maar wel tegen een hoger parkeertarief.

In 2022 zijn de begrote inkomsten voor parkeren € 1,85 miljoen. De werkelijk verwachte inkomsten zijn voor 2022 ongeveer 1,5 miljoen. Het tekort van € 350.000 komt deels door de coronamaatregelen. Daarbij heeft ook een aantal andere ontwikkelingen een rol gespeeld (zoals sluiting Flexaterrein en werkzaamheden kademuur Martiniplein, waardoor helpt minder capaciteit). De voorgaande Corona-jaren geven geen goed beeld van de te verwachten parkeerinkomsten. Hierbij moet worden opgemerkt dat de begroting in de twee Corona-jaren is verlaagd met € 700.000. De inkomsten stabiliseerden zodra de maatregelen waren vervallen. We kunnen nu nog niet aangeven welk deel van de in 2022 tegenvallende inkomsten incidenteel en welk deel structureel van aard is. We moeten het parkeerbeleid nog evalueren. De conceptevaluatie wordt verder uitgewerkt, besproken met de deelnemers van de zgn. “parkeerpetaan” en voorgelegd aan college en raad.

4 Programma 3: Bestuur

Speerpunten uit de Programmabegroting

Nr.	Speerpunt			
1.	Professionele organisatie			
	<u>Toelichting:</u> Er zijn geen afwijkingen of overige zaken te melden.			
2.	Vernieuwing lokale democratie			
	<u>Toelichting:</u> Er zijn geen afwijkingen of overige zaken te melden.			

Overige zaken (going concern)

Inhuur personeel

Het is net als in de vorige berap nog te vroeg om een redelijke inschatting te maken van hoe we uitkomen over geheel 2022. Dit komt met name door het seizoenswerk in de zomer wat jaarlijks wisselt, de extra inhuur m.b.t. specifieke klussen en voor ziekte/vervanging vast personeel. Seizoenswerk duurt nog tot en met oktober. De facturatie hiervan vindt achteraf plaats. Pas na oktober ontstaat een goed beeld van de totale inhuur.

Tussenstand onrechtmatigheden aanbestedingen 2022

In de vorige bestuursrapportage en in de actieve informatie van 12 juli 2022 is aangegeven dat voor het boekjaar 2022 voorlopig wordt verwacht dat er minimaal € 1,4 miljoen aan onrechtmatige inkoop wordt verwacht.

Dat is op basis van de huidige analyse van de inkoop en aanbestedingen in 2022 nog steeds de verwachting. In het accountantsverslag 2021 kwam een totale onrechtmatigheid van bijna € 3 miljoen naar voren. Een groot deel daarvan hadden betrekking op inhuurcontracten. Daarop zijn diverse maatregelen getroffen, zoals:

- aanscherping van de procedures rond inhuur, door koppeling van het In Door Uit-systeem aan het contractenregister. Daardoor worden waarborgen ingebouwd zodat de inhuur via cluster Inkoop heeft plaatsgevonden;
- gebruik maken en optimaliseren van het DAS-systeem, een Dynamisch aankoopstelsel (DAS) is een elektronisch proces voor het doen van gangbare aankopen van werken, leveringen of diensten, waarbij onder andere relatief snel openbaar Europees extern personeel kan worden geworven;
- gesprekken tussen teammanagers en de consultants van teams Financiën, HR en de inkoopspecialisten.

Verder zijn nadere juridische alternatieve mogelijkheden voor inkoop en aanbestedingen uitgewerkt en zijn we in gesprek met specifieke leveranciers. Over bepaalde inkoop is ook overleg met Deloitte Accountants over de wijze waarop wij de rechtmatigheid kunnen waarborgen. Daarmee wordt verwacht dat het onrechtmatigheidsbedrag over 2022 lager zal zijn dan in 2021.

De inkoop, als gevolg van de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne, zijn echter wel een risico voor wat betreft Europese regelgeving. Er zijn inmiddels diverse voorbereidingen voor Europese aanbestedingstrajecten opgestart, op het vlak van beveiliging, catering en schoonmaak. Het is niet uit te sluiten dat bepaalde uitgaven, die al zijn gedaan in de eerste fase van deze crisisopvang, als onrechtmatig moeten worden beschouwd. Dit is met name gerelateerd aan de vraag hoe lang overeenkomsten - die onderhands op basis van dwingende spoed zijn afgesloten - mogen duren. Niet langer dan noodzakelijk, maar de regelgeving schrijft geen termijnen voor. Per overeenkomst zal waarschijnlijk moeten worden bepaald wat een redelijke looptijd is, hierbij alle omstandigheden in acht nemend.

5 Overzichten

Overige zaken (going concern)

Er zijn geen overige zaken te melden.

6 Mutaties reserves

Verwachting verloop Algemene Reserve in 2022

In de tabel hieronder staat het verloop van de Algemene Reserve. De met een * gemarkeerde posten zijn nieuw ten opzichte van de vorige bestuursrapportage.

Ontwikkeling Algemene Reserve (bedragen x € 1.000)	2022
Stand per 31/12/2021 volgens JR 2021	15.469
<u>Reeds genomen raadsbesluiten</u>	
Af: Bestemmingsreserve ontmoetingsplaatsen	-500 Raadsbesluit 11-11-2021 (PB2022, verwerking in 2022)
Af: Begroot resultaat 2022 volgens PB2022 (incl. amendementen)	-2.202 Raadsbesluit 11-11-2021 (PB2022)
Bij: Restant coronacompensatie 2020	1.064 Raadsbesluit 03-02-2022
Af: Regeling coronacompensatie 2022	-1.000 Raadsbesluit 03-02-2022
Af: Aanjaagsubsidie Sneekweek	-125 Raadsbesluit 03-02-2022
Bij: Decembercirculaire 2021	80 Raadsbesluit 03-03-2022
Af: Tijdelijke maatregelen N7	-375 Raadsbesluit 03-03-2022
Bij: Werkelijk resultaat 2021	11.721 Raadsbesluit 07-07-2022 (Jaarstukken 2021)
Af: Voorgestelde resultaatbestemmingen 2021	-4.772 Raadsbesluit 07-07-2022 (Jaarstukken 2021)
Af: Uitvoeren motie Simmer yn Súdwest	-50 Raadsbesluit 14-7-2022 (Berap jan, feb, maart 2022)
Af: Beweegtoestellen Simon Havingaschool	-28 Raadsbesluit 14-07-2022
Af: Aankoop perceel Ferwoude	-100 Raadsbesluit 14-07-2022
Af: Uitvoeren motie Nationaal Modelspoor Museum	-135 Raadsbesluit 29-09-2022 (Berap april, mei, juni 2022)
Bij: Resultaat Berap april, mei, juni 2022	142 Raadsbesluit 29-09-2022 (Berap april, mei, juni 2022)
Nieuwe Stand	19.190
<u>Nog verwacht</u>	
Af: Voorstel Verduurzaming Dorpshuizen e.d.	-200 Laatste voorstel investeringsagenda
Bij: Nota reserves en voorzieningen	500 Verwacht (in 2022)
Bij: Resultaat Berap juli, augustus 2022	5.464 Raadsvoorstel 17-11-2022 (Berap juli, augustus 2022)
* Af: Resultaat Berap september, oktober 2022	-1.599 Raadsvoorstel 22-12-2022 (Berap sept., okt. 2022)
Stand na verwacht	23.355
> Niveau weerstandsvermogen	8.300
Vrij besteedbaar	15.055

Overige zaken (going concern)

Er zijn geen overige zaken te melden.

7 Paragrafen

Betreffende de paragrafen is er niets om over te rapporteren.

8 Ontwikkelmachine en overige projecten

Hieronder rapporteren wij over alle actieve projecten uit de Ontwikkelmachine (projecten waarvoor krediet beschikbaar is gesteld en die nog niet zijn afgerond). Daarnaast informeren wij over projecten uit de ontwikkelmachine die in vergaande voorbereiding zijn. Deze projecten worden (grotendeels) gefinancierd vanuit het Ontwikkelfonds.

Daarnaast rapporteren we over overige projecten die niet gefinancierd worden vanuit het Ontwikkelfonds. Standaard rapporteren we over majeure projecten waar de raad een realisatiekrediet voor beschikbaar heeft gesteld. Mochten er significante afwijkingen zijn bij overige projecten, dan rapporteren we ook daarover, zolang er sprake is van een afwijking.

8.1 Ontwikkelmachine

Nr.	Project			
	Bolsward: Bolsward-west (ontsluiting)			
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> Als gevolg van de financiële overschrijding is de insteek van de provincie de geplande fietstunnel onder de Oude Rijksweg door te laten vervallen. Súdwest-Fryslân blijft uitgaan van een ongelijkvloerse kruising voor fietsers van en naar Exmorra en achterliggend gebied. We onderzoeken daarom samen met de provincie naar alternatieven. Over de totale omgeving spreken we samen met de provincie eind 2022 met Rijkswaterstaat en het ministerie (kruising A7 met N359).</p> <p>Het onderdeel aansluiting Exmorraweg op rotonde N359 is 'vooruit' gehaald voor realisatie. Benodigde grond is inmiddels in eigendom. De uitvoering (aanbesteding en realisatie) van de ontsluiting Exmorra wacht momenteel op de hiervoor genoemde onderzoeken naar een alternatief voor een ongelijkvloerse kruising voor fietsers. Dit kan namelijk extra ruimte vragen in dit gebied en zal mogelijk tot hogere aanlegkosten leiden. We gaan ervan uit dat hierover dit najaar meer duidelijk is. Een carpoolplek op deze locatie is van de baan.</p>			
	Bolsward: Binnenstad-Herinrichting			
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> Het vak voor het stadhuis met nieuwe, gele maatvastere stenen (hier zijn ook de grootste klachten) in keperverband aan te leggen, is inmiddels uitgevoerd, eerste reacties vanuit Bolsward zijn positief. Meldingen over straatmeubilair nemen we mee bij fase 2 herstelwerk.</p> <p>Het overige deel zal in 2023 worden hersteld. De raad is gevraagd middelen hiervoor beschikbaar te stellen. Na het maken van een aangepast ontwerp en bestellen van materialen kan ook dit deel worden uitgevoerd. Met de aangepaste ontwerpen en uitvoering worden de rapportages over de oorzaken in acht genomen. Bij het ontwerp van het overige deel wordt de werkgroep herinrichting binnenstad betrokken.</p>			
	Bolsward: Aquaduct Bolsward			
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> Er zijn inmiddels een technisch ontwerp, een begroting, een variantenstudie en een narratief met landschappelijke koppelkansen gereed. Deze worden gebruikt in het Bestuurlijk Overleg MIRT en verdere lobby. Deze worden dit najaar gestart.</p>			

Nr.	Project	
	Sneek: De Hemmen III	
	<u>Toelichting op de afwijking:</u>	
	<p>Bouwrijp maken Het terrein wordt op dit moment op hoogte gebracht, met als eerste de voorbelasting. Voor het komende broedseizoen zijn maatregelen nodig om vertraging van de werkzaamheden te voorkomen, die nu voorbereid worden. Voor de aangetroffen modderkruipers is waarschijnlijk een (voor ons en de kruiper) efficiënte oplossing gevonden. Het beestje krijgt een nieuw habitat binnen het plan. De al ontworpen sloot blijkt hier uitermate geschikt voor. Ook deze tegenvaller is daarmee goed opgevangen, in zowel kosten als tijd.</p> <p>Planning Voor eventuele vertraging door broedvogels en modderkruipers zijn er beheersmaatregelen genomen. De kritieke activiteiten in de planning zijn momenteel niet het bouwrijp maken, maar de verkeersontsluiting en de toevoer van elektriciteit. Voor beide activiteiten is er afhankelijkheid van andere partijen. De huidige planning is samengevat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bouwrijp 2023 eind • Nutstoevoer kavels 2024 begin • Verkeersontsluiting 2025 begin • Uitgifte en bouw 2024 medio (indien tijdelijke ontsluiting) <p>Vanwege personeelstekorten bij adviesbureaus, en ook bij aannemers, én de lange(re) levertijden van materialen is er kans op vertragingen. Dit speelt breder bij ruimtelijke ontwikkelingen.</p> <p>Ontsluiting Het voorlopig ontwerp van de ontsluiting is goedgekeurd door Rijkswaterstaat, het definitief ontwerp wordt voorbereid voor toetsing. De tijdelijke ontsluiting voor de bouw wordt onderzocht. Ook deze partij bepaalt mede de voortgang.</p> <p>Toevoer nutsvoorzieningen Vanwege de overbelasting van het stroomnet is de toevoer van elektriciteit naar de bedrijfskavels niet op heel korte termijn te realiseren. Dit wordt bepaald door de voortgang van het project NULelie van netbeheerder Liander: rondom Sneek wordt de netinfrastructuur geherstructureerd, waaronder ook de aftakking naar De Hemmen III, voor middenspanningscapaciteit. Daarover zijn wij met Liander in gesprek net als doel op tijd (binnen de planning) tot een netwerkaansluiting te komen.</p>	
	Sneek: Stationsgebied	
	<u>Toelichting op de afwijking:</u> Er zijn geen afwijkingen of overige zaken te melden.	
	Sneek: IJlsterkade	
	<u>Toelichting op de afwijking:</u> Er zijn geen afwijkingen of overige zaken te melden.	
	Sneek: De Potten, visievorming	
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> Het aanvullend participatietraject is gereed. Daarnaast zijn nog twee enquêtes uitgezet. De resultaten worden verwerkt in de gebiedsvisie. Na de ter inzagelegging voor inspraak wordt de concept-gebiedsvisie aan de gemeenteraad voorgelegd.</p> <p>Er is een financiële overschrijding van zo'n € 15.000. Dit wordt deels opgelost door reguliere budgetten. E.e.a. is afhankelijk van hoeveel kosten we nog maken na de terinzagelegging.</p>	

Nr.	Project	
	IJsselmeer opgave: Versterking Friese IJsselmeerkust (VFIJ)	
	<u>Toelichting op de afwijking:</u>	
	<p>Beschikbaarheid zand Uitgangspunt voor de realisatie van de onderdelen Workum en de stranden is de beschikbaarheid van zand uit het IJsselmeer. Op verzoek van RWS is het op diepte brengen van de vaargeul door de provincie Fryslân i.v.m. verzilting tijdelijk stop gezet. RWS en provincie zijn in gesprek over de consequenties hiervan en zoeken naar alternatieven. Planning van uitvoering is afhankelijk van de beschikbaarheid van zand.</p> <p>RWS is aan het onderzoeken wat de eventuele gevolgen kunnen zijn ten aanzien van verzilting. Onduidelijk is wanneer dit onderzoek gereed is en welke consequenties dit heeft voor de tijdige beschikbaarheid van het zand voor de zand gebonden deelprojecten.</p> <p>PFAS De eind vorig jaar door de Stuurgroep vastgestelde projectbeslissingen moeten door de provincie aan de minister worden voorgelegd voor het nemen van een projectbeslissing. Als risico is gesignaleerd dat er tijdens de voorbereiding verhoogde concentraties PFAS zijn aangetroffen. Omdat de eventuele gevolgen hiervan een dermate groot effect kan hebben op de wijze van uitwerking en de beheers aspecten tijd en geld is besloten om uit te zoeken hoe we met dit onderwerp om kunnen gaan binnen de juridische kaders en wat de eventuele gevolgen zijn.</p> <p>Rijkswaterstaat, gemeente Súdwest-Fryslân (gedeelte Stoenckherne) en de gemeente De Fryske Marren (gedeelte Tacoziyl) zijn bevoegd gezag met betrekking tot het voorgenomen grondverzet. In afstemming met de bevoegde gezagen is een plan van aanpak opgesteld, zijn aanvullende onderzoeken uitgevoerd en is op basis van de resultaten een grondstromenplan opgesteld.</p> <p>In dit grondstromenplan wordt een toelichting gegeven op de voorgenomen werkzaamheden, worden de verwachte vrijkomende en benodigde grondstromen beschreven en is een totale grondbalans opgenomen. In de projectgebieden Workumernoordwaard, Stoenckherne, Mokkebank en Tacoziyl zijn in de venige bovengrond verhoogde gehalten aan PFAS aanwezig. Met betrekking tot het voorgenomen grondverzet is per deelgebied sprake van een gesloten grondbalans. Binnen de kaders van het Besluit bodemkwaliteit en het Handelingskader PFAS is toepassing van vrijkomende grond/waterbodembodem binnen de projectgebieden mogelijk.</p> <p>Het grondstromenplan is ambtelijk akkoord bevonden door de bevoegde gezagen. (RWS, Fumo, gemeente SWF en gemeente DFM). De formele schriftelijke bevestiging moet nog afgerond worden. Na formele afhandeling kunnen de projectbeslissing ter goedkeuring ondertekening naar de minister verzonden worden.</p> <p>Stijging Bouwkosten <i>Conform vastgelegde afspraken;</i> Het financieel beschikbaar gestelde bedrag is kaderstellend (een gelimiteerd maximum). Als er financiële issues optreden, zullen deze opgelost moeten worden middels de post onvoorzien. Mocht dit niet afdoende zijn, dan zal dit ten koste gaan van een deel van de scope. Zijn de gevolgen zodanig dat doelstellingen van het project en scope niet meer haalbaar zijn, dan zal geëscaleerd worden naar de stuurgroep.</p> <p>Zoals eerder gesignaleerd heeft de markt te maken met flinke stijging van de bouwkosten wat veroorzaakt wordt door; krapte op de arbeidsmarkt, tekort aan bouwstoffen, stijgende prijzen,</p>	

Nr.	Project	
	<p>brandstoffen en inflatie. Dat we te maken krijgen met de ze stijging is zeker. Hoeveel dit zal zijn is nog onzeker.</p> <p>De komende periode wordt nader onderzocht in welke mate de verwachting is dat dit zal optreden voor het programma van het versterken Friese IJsselmeerkust en hoe we hiermee om zouden kunnen gaan.</p> <p>Specifiek aan welke knoppen van de scope kan gedraaid worden om binnen de financiële kaders te blijven, waarbij nog voldaan kan worden aan de vastgestelde doelstellingen (ondergrens).</p> <p>Denkrichtingen voor eventuele oplossingen hierbij zijn</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eventueel bijstellen van de scope van een maatregelpakket. - Prioriteren in de maatregelpakketten - Onderzoeken of er extra financiële middelen beschikbaar gesteld kunnen worden <p>Bijvoorbeeld IBOI of PAGW. Vanuit het rijk is aangegeven dat we kunnen rekenen op een IBOI van € 620.000 voor 2022.</p>	
	IJsselmeer opgave: Ontsluiting Stavoren	
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> De aanbestedingsprocedure is afgerond en de inschrijving is passend binnen het daarvoor beschikbaar gestelde krediet. Er is opdracht verstrekt voor de uitvoering.</p> <p>Op dit moment wordt de uitvoeringsplanning opgesteld en wordt een startmoment voorbereid. De totale doorlooptijd van de realisatie zal ca. 2 jaar bedragen.</p>	
	IJsselmeer opgave: Atlantikwall in het waddengebied	
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> Op Kornwerderzand is er sprake van een situatie, waarbij projecten en processen samen komen zoals o.a. de versterking van de afsluitdijk, de vismigratierivier, de bruggen, de verbreding van de sluis en het totale beleefconcept Kornwerderzand. Het kunnen uitvoeren van het laatste onderdeel van het project de Atlantikwall in het Waddengebied kan opgepakt worden als de versterking van de afsluitdijk in dit gebied gereed is.</p> <p>Door de vertraging is een aantal jaren langer organisatorische capaciteit benodigd. Naar verwachting zullen de financiële gevolgen relatief beperkt zijn.</p>	
	IJsselmeer opgave: Sluis, Waddenfonds beleef Kornwerderzand	
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> <i>Waddenfonds Beleef Kornwerderzand</i> De gemeente heeft verantwoordelijkheid voor de beschikking van het Waddenfonds beleef Kornwerderzand door middel van een machtiging overgedragen aan de provincie Fryslân.</p>	
	IJsselmeer opgave: De Nieuwe Afsluitdijk	
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> De werkzaamheden aan de afsluitdijk hebben 3 jaar vertraging opgelopen en zullen naar verwachting 2025 gereed zijn. Dit heeft met name te maken met de vertraging op het onderdeel spuisluizen bij Den Oever. In maart 2021 is dit via diverse kanalen in de media gebracht.</p> <p>De gemeente is partner in het project De Nieuwe Afsluitdijk. Tijdens de stuurgroep vergaderingen worden wij op de hoogte gesteld van de stand van zaken rond de voortgang van de werkzaamheden van De Nieuwe Afsluitdijk. De gemeente SWF is lid van deze stuurgroep.</p>	

Nr.	Project			
	IJsselmeer opgave: Museum Hindeloopen			
	<u>Toelichting op de afwijking:</u> Er zijn geen afwijkingen of overige zaken te melden.			
	Út de Mienskip: Subsidieregeling bovenlokale initiatieven			
	<u>Toelichting op de afwijking:</u> Er zijn geen afwijkingen of overige zaken te melden.			

8.2 Financieel overzicht Ontwikkelfonds

Ontwikkelfonds	Totaal t.m. 2026	t.m. 2021	2022	2023	2024	2025
Totaal beschikbaar gesteld	29.830.424	17.300.000	3.000.000	3.000.000	3.530.424	3.000.000
Krediet	17.861.925	12.568.181	1.604.581	1.344.581	1.344.582	1.000.000
Gelabeld	4.688.575	1.688.575	600.000	1.200.000	1.200.000	-
Beschikbaar	7.279.925	3.043.245	3.838.664	4.294.083	5.279.925	7.279.925
Te activeren	20.300.000	12.300.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000
Beschikbaar krediet/In besluitvormingstraject	11.226.000	8.081.000	895.000	750.000	750.000	750.000
Binnenstad fase 1	100.000	100.000				
Bolsward, Hist. Centrum Westergo	1.000.000	1.000.000				
Bolsward-west (ontsluiting)	800.000	800.000				
HCW	1.531.000	1.531.000				
Sneek, Stationsgebied - fase 2	200.000	200.000				
De Hemmen III	2.400.000	2.400.000				
Aanpassing recreatiegebied rondom De Hemmen III	400.000	400.000				
Rondweg Warns	1.300.000	1.300.000				
Rondweg Warns	200.000	200.000				
Hoogspanning Pasveer voorbereidingskrediet	150.000	150.000				
In besluitvormingstraject:						
Sneek Stationsgebied	795.000		795.000			
Sneek, Stationsgebied - fase 2 (reservering prijsstijging)	100.000		100.000			
IJsselmeeropgave	2.250.000			750.000	750.000	750.000
Gelabeld	3.038.575	1.438.575	600.000	500.000	500.000	-
Sneek, IJsterkade	138.575	138.575				
Sportcarrousel - koppelkansen sportvoorziening	1.000.000	1.000.000				
Hoogspanning pasveer	600.000	-	600.000			
Sluis	1.000.000	-	-	500.000	500.000	
Museum Hindelopen	300.000	300.000				
Nog beschikbaar te activeren	6.035.425	2.780.425	3.285.425	4.035.425	4.785.425	6.035.425
Eenmalig	9.530.424	5.000.000	1.000.000	1.000.000	1.530.424	1.000.000
Beschikbaar krediet/In besluitvormingstraject	6.635.925	4.487.181	709.581	594.581	594.582	250.000
Voorbereidingskosten - afgesloten	15.000	15.000				
Aquaduct - onderzoeksgeld	120.000	120.000				
Gebiedsvisie sportpark	50.000	50.000				
Lichtplan Bolsward	140.500	140.500				
Ontwikkeling bedrijventerrein, icm upcycle energy-valk	25.000	25.000				
Sneek, Stationsgebied - fase 1	200.000	200.000				
Voorbereidingskosten - afgesloten	35.000	35.000				
Aanpak de Potten	70.000	70.000				
Sneek IJsterkade	161.425	161.425				
Stedenbouwkundige visie Sneek	70.000	70.000				
Vitaliteit binnenstad, verkennen en voorbereiden	80.000	80.000				
Kwaliteit toegangspoorten deelvisie spoorzone	10.000	10.000				
Versterking Friese IJsselmeerkust (co financiering)	1.200.000	166.256	344.581	344.581	344.582	
Atlantic Wall	37.500	37.500				
Waddenfonds - beleving kornwerderzand	100.000	100.000				
IJsselmeerkust - DNA (100k), fietspad + poort Frl	162.500	162.500				
Cofinanciering	125.000	125.000				
Bijdrage projectbureau De Nieuwe Afsluitdijk (2021)	50.000	50.000				
Poort van Friesland	50.000	50.000				
Onderzoek veilige fietsverbindingen	40.000	40.000				
Regeling Ut de Mienskip	700.000	700.000				
Tafel van Makkum	50.000	50.000				
Ambitiedocument	40.000	40.000				
Toekomstvisie Woudsend (Pilot Integraal Gebiedsgeric	100.000	100.000				
flexibiliteitsbudget	100.000	100.000				
Afgeronde projecten	1.789.000	1.789.000				
In besluitvormingstraject:						
IJsselmeeropgave	750.000			250.000	250.000	250.000
Herstelwerkzaamheden binnenstad Bolsward	365.000		365.000			
Gelabeld	1.650.000	250.000	-	700.000	700.000	-
Programatische Aanpak Grote Wateren (PAGW) (co	1.400.000	-	-	700.000	700.000	
DNA (co financiering)	250.000	250.000				
Nog beschikbaar eenmalig	1.244.500	262.820	553.239	258.658	494.500	1.244.500

8.3 Overige majeure projecten

Nr.	Project	
	Huisvesting Buitendienst	
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> Voor de zomerperiode 2021 en in de opiniërende bijeenkomst van 6 oktober 2021 met de raad(scommissie BF) is de raad geïnformeerd dat het uitwerken van het ontwerp huisvesting buitendienst tegen ruimtelijke knelpunten aanloopt. Het volledige programma kan niet logisch en toekomstgericht ingepast worden binnen de huidige ruimtelijke kaders. Er is een aantal scenario's opgesteld om de ruimtelijke beperkingen en knelpunten (op- en rond de gestelde kaders) te kunnen oplossen (zie ook https://vimeo.com/615906225/c765299a8f). Het scenario (4) waarbij de huisvesting op het gehele terrein Exmorraweg Bolsward plaatsvindt, heeft de voorkeur van de commissie en dit is als uitgangspunt genomen voor het aanpassen van het ontwerp.</p> <p>De planning was in de raadsvergadering in februari te komen tot verdere besluitvorming. Het kost meer tijd dan verwacht om tot een goede uitwerking te komen, de kosten goed inzichtelijk te maken en het voorgestelde scenario 4 op dezelfde grondslag te vergelijken met het opwaarderen van de huidige situatie (scenario 1). Belangrijk uitgangspunt hierbij is kostenbenadering op basis van Total Costs of Ownership (TCO). Met TCO worden ook toekomstige kosten in beeld gebracht. Dit is nieuw en vraagt een ander proces dan we tot nu toe gewend zijn. Het college heeft daarom besloten om de besluitvorming op een later moment aan de raad voor te leggen.</p> <p>In eerdere bestuursrapportages maakten we al melding van de extreem hoge kostprijs stijgingen op bouwmaterialen en grondstoffen. Ook dit project heeft daar mee te maken. Daarnaast leidt nadere detaillering en uitwerking van het ontwerp op basis van de nieuwste (hogere) bouweisen, tot hogere kosten voor bouw, installaties en duurzame maatregelen. Hierbij komt dat het in te richten bedrijfsterrein groter is geworden hetgeen meer flexibiliteit geeft in de bedrijfsvoering.</p>	
	Sneek: Woningbouw Harinxmaland	
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> Geen afwijking.</p>	
	Sneek: Woningbouw Houkepoort	
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> Geen afwijkingen.</p>	

Nr.	Project	 															
	Sneek: Verkabelen Hoogspanningskabels Sneek-Noord	 															
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> Op 11 oktober 2021 is de startbijeenkomst geweest voor het haalbaarheidsonderzoek. Het haalbaarheidsonderzoek is de eerste fase van het verkabelingsproject waarvoor TenneT in totaal zo'n 5 jaar uittrekt. In onderstaande tabel is aangegeven hoeveel tijd TenneT nodig denkt te hebben voor de verschillende fasen van het project.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Projectfase</th> <th>doorlooptijd</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>Haalbaarheidsonderzoek</td> <td>6 maanden</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>Basis ontwerpfasen</td> <td>17 maanden</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>Detailontwerpfase en realisatie</td> <td>36 maanden</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Totaal</td> <td>59 maanden</td> </tr> </tbody> </table> <p>TenneT geeft hier nadrukkelijk bij aan dat de genoemde doorlooptijden een schatting zijn. De doorlooptijd van de projectfasen is sterk afhankelijk van de vraag of TenneT voldoende capaciteit kan inzetten. In de vorige Berap was aangegeven dat TenneT de rapportage van het Haalbaarheidsonderzoek 31 augustus 2022 zou opleveren. Dit heeft TenneT echter niet waargemaakt, begin september was de rapportage nog niet toegestuurd. Hoewel de verwachting is dat de rapportage van het Haalbaarheidsonderzoek op redelijk korte termijn zal worden toegestuurd kan geen exacte datum worden genoemd.</p>			Projectfase	doorlooptijd	1	Haalbaarheidsonderzoek	6 maanden	2	Basis ontwerpfasen	17 maanden	3	Detailontwerpfase en realisatie	36 maanden		Totaal	59 maanden
	Projectfase	doorlooptijd															
1	Haalbaarheidsonderzoek	6 maanden															
2	Basis ontwerpfasen	17 maanden															
3	Detailontwerpfase en realisatie	36 maanden															
	Totaal	59 maanden															
	Workum: Nieuwbouw scholen en infra Weverswei	 															
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> Er zijn geen afwijkingen of overige zaken te melden.</p>																
	Uitvoering Klimaatagenda (Gebouwde Omgeving, Elektriciteit en Circulaire Economie)	 															
	<p><u>Toelichting op de afwijking:</u> Zie speerpunt 4 van het programma Ruimte.</p>																

9 Financiële mutaties

In dit hoofdstuk kunnen we voorstellen doen voor financiële mutaties in de begroting. We zullen hierbij steeds de afweging maken of het een invulling van bestaand beleid betreft, of dat het om nieuwe zaken gaat. Nieuwe zaken/nieuw beleid doen we niet via de bestuursrapportage maar via een eigen raadsvoorstel, tenzij het een melding van een onontkoombare ontwikkeling betreft.

In de hierna volgende tabel is aangegeven wanneer een melding via de berap mogelijk is en wanneer er een separaat raadsvoorstel moet komen:

Type afwijking:	Er is geen keuze mogelijk: <ul style="list-style-type: none"> voldongen feit onontkoombaar 	Er is wel een keuze mogelijk: <ul style="list-style-type: none"> vroegtijdige signalering
Binnen beleid, waarbij aanpassing van beleid niet aan de orde is.	Melden via berap	Melden via berap
Binnen beleid, waarbij heroverweging van beleid wenselijk is.	Melden via berap	Separaat raadsvoorstel
Buiten beleid	Melden via berap	Separaat raadsvoorstel

9.1 Voorgestelde (mutaties in) kredieten

1. Lagere onttrekking uit Ontwikkelfonds

Op 14 juli heeft de raad extra krediet beschikbaar gesteld voor het Stationsgebied in Sneek. Een deel van deze aanvraag wordt echter gedekt door een al beschikbaar gestelde subsidie van de provincie ad € 275.000. Er hoeft daardoor geen € 895.000 onttrokken te worden uit het Ontwikkelfonds, maar slechts € 620.000.

Wij stellen daarom voor om de begroting op basis van bovenstaande informatie te wijzigen.

2. t/m 5. Taakmutaties uit Septembercirculaire 2022

De punten 2 t/m 5 betreffen middelen die we via de Septembercirculaire 2022 gekregen hebben voor taakmutaties. Deze middelen worden in de rest van 2022 niet (volledig) gebruikt. We stellen daarom voor om deze middelen in een krediet te zetten, zodat de middelen ook in latere jaren beschikbaar zijn voor het hiervoor bedoelde doel. Omdat we dit bedrag van het Rijk krijgen via de algemene uitkering, heeft deze kredietophoging geen invloed op de reserves of op de begroting.

Overzicht voorgestelde (mutaties in) kredieten (bedragen in €)				
Nr.	Omschrijving	Krediet	Invloed op reserves	Invloed op begroting
1.	Lagere onttrekking uit Ontwikkelfonds	0	275.000	0
2.	Asiel (inburgering)	100.000	0	0
3.	Maatschappelijke begeleiding statushouders	78.000	0	0
4.	Invoeringskosten omgevingswet	1.117.000	0	0
5.	Wet kwaliteitsborging bouw (Wkb)	183.000	0	0
Totaal		1.478.000	275.000	0

9.2 Voorgestelde begrotingswijzigingen

Via deze bestuursrapportage leggen we de volgende voorstellen voor:

a. Diverse overboekingen, met name personeel (deels incidenteel/deels structureel)

Dit betreft diverse overboekingen betreffende de inzet van personeel en enkele administratieve correcties. De wijzigingen hebben geen effect op het verwachte resultaat. Er vinden verschuivingen plaats tussen programma's, vandaar dat we deze wijzigingen hier opnemen.

b. Wachtgeldvoorziening wethouders (incidenteel)

Als gevolg van een nieuw college zijn er dit jaar wachtgeldverplichtingen voor de voormalig wethouders. Voor de jaren 2023 tot en met 2025 hebben we dit al opgenomen in de Programmabegroting 2023.

c. Re-integratie voormalige wethouders en opleiding nieuwe wethouders (incidenteel)

Als gevolg van een nieuw college ontstaan er dit jaar extra opleidingskosten voor het bestuur (re-integratie voormalige wethouders en opleiding nieuwe wethouders). In de begroting 2022 is hierin niet voorzien.

d. Kabels en leidingen (incidenteel)

Er komen veel aanvragen van derden binnen met betrekking tot kabels en leidingen. Dit leidt tot hogere inkomsten en hogere kosten door inhuur van personele capaciteit. Voorgesteld wordt om de hogere kosten van inhuur te dekken door de hogere inkomsten van kabels en leidingen, door in de begroting beide posten te verhogen met € 250.000.

e. Post verzenden verkiezingen (incidenteel)

De begroting voor de kosten voor het verzenden van post is dit jaar te laag door de extra te verzenden poststukken in verband met de gemeenteraadsverkiezingen. Om dit tekort te dekken wordt incidenteel de begroting gewijzigd waarbij de begroting voor verkiezingen met € 29.000 wordt verlaagd ten gunste van de begroting voor postverzending.

f. Sociale uitkeringen oud-werknemers (incidenteel)

SWF draagt zelf het risico op te betalen uitkeringen WW en WIA aan oud-werknemers na beëindiging van hun dienstverband bij SWF. De hiermee verband houdende uitgaven zijn lastig te begroten. In de primaire begroting 2022 is rekening gehouden met € 103.715, maar de verwachting is nu dat de werkelijke uitgaven € 190.000 zullen zijn. Een incidentele aanpassing van de begroting met € 85.000 extra uitgaven is daarom noodzakelijk.

g. Structurele gevolgen uit Jaarrekening 2021 (incidenteel)

In de Jaarrekening 2021 zijn diverse structurele nadelen gesignaleerd. Deze zijn de afgelopen maanden nogmaals beoordeeld. De inschatting is dat op enkele punten geen aanvulling van het budget nodig is, maar op andere punten wel. Dit voorstel is incidenteel. Onderstaand voorstel over de aanpassing van de budgetten in 2022 is overeenkomstig de voorgestelde budgetaanpassing in de Programmabegroting 2023 voor de jaren 2023 en verder, waar een voorstel is gedaan tot een structurele budgetaanpassing.

Omschrijving	Voorgestelde aanpassing	Toelichting
Toename scootmobielen, etc.	131.000	Conform Jaarrekening 2021
Hoger gebruik Bloemkampbus	30.000	Conform Jaarrekening 2021
Toenemende vraag trapliften	79.000	Conform Jaarrekening 2021
Hogere uitgaven pleegzorg	0	Kan met elkaar worden verrekend/valt mee
Lagere aantallen specialistische jeugdhulp	0	Kan met elkaar worden verrekend/valt mee
Duurdere vormen specialistische jeugdhulp	0	Kan met elkaar worden verrekend/valt mee
Hogere kosten brug- en sluisbediening	125.000	Conform Jaarrekening 2021
Hogere kosten havenbeheer	85.000	Conform Jaarrekening 2021
Hogere kosten abonnementen	109.000	Conform Jaarrekening 2021
Restwaarde strategische gebouwen	500.000	Conform Jaarrekening 2021
Totaal voorgesteld	1.059.000	(nadelig)

h. Septembercirculaire 2022 (incidenteel)

Via actieve informatie (week 43) is de raad geïnformeerd over de financiële gevolgen van de Septembercirculaire 2022. Via deze begrotingswijziging verwerken we deze financiële gevolgen in de begroting voor de jaarschijf 2022.

De Septembercirculaire geeft voor 2022 een extra inkomst van € 5,0 miljoen ten opzichte van de Meicirculaire 2022. Nagenoeg dit gehele bedrag is bedoeld voor taakmutaties. Er blijft slechts € 8.000 vrij besteedbaar over in 2022.

In de 'Notitie Septembercirculaire 2022' zijn ook de financiële gevolgen van de Septembercirculaire 2022 voor latere jaren aangegeven. Deze financiële gevolgen nemen we mee in de nadere invulling van de Programmabegroting 2023 (in de raad van 2 februari 2023).

Uitkomst Septembercirculaire 2022	199.153.000
Al opgenomen in Begroting 2022	194.118.000
Extra inkomst	5.035.000
<u>Waarvan te besteden aan taakmutaties:</u>	
Energietoeslag	3.270.000
Asiel (inburgering)	100.000
Maatschappelijke begeleiding statushouders	178.000
Invoeringskosten Omgevingswet	1.117.000
Wet kwaliteitsborging bouw (Wkb)	183.000
Leerlingenvervoer Oekraïne	96.000
Participatie - coronacompensatie WSW-bedrijven	83.000
	5.027.000
Toe te voegen aan algemene middelen	8.000

Toelichting:

Energietoeslag

In de meicirculaire hebben wij € 3.397.000 (landelijk € 854 miljoen) ontvangen voor de uitbetaling en uitvoeringskosten van de energietoeslag van 800 euro. Achteraf bleek ons aandeel te laag te zijn berekend door het Rijk en daarom ontvangen we nu alsnog € 616.000 extra.

Daarnaast heeft het Kabinet op 5 juli jl. aangekondigd het richtbedrag van de eenmalige energietoeslag te verhogen, van € 800 naar € 1.300 voor mensen die leven van 120% van het sociaal minimum. Het kabinet heeft hiervoor een eenmalig extra budget (van € 550 miljoen) beschikbaar gesteld. Hiervan is € 500 miljoen bestemd voor de ophoging van de energietoeslag en € 50 miljoen voor de extra uitvoeringskosten van gemeenten. We ontvangen daarom aanvullend nog eens € 2.654.000. Het totaal bedrag dat wij ontvangen voor de energietoeslag en de daarbij behorende uitvoeringskosten is daarmee € 6.667.000 voor het jaar 2022.

Bij het beschikbaar stellen van het extra budget van € 550 miljoen, geeft het Rijk aan dat hiervan € 50 miljoen beschikbaar is voor de uitvoeringskosten van gemeenten. Bij de in de meicirculaire beschikbaar gestelde bedragen is geen percentage genoemd voor de uitvoeringskosten. Wij gaan er van uit dat ongeveer 10% van het totale budget beschikbaar is voor uitvoeringskosten. Een bedrag van ongeveer € 660.000.

Aanvragen en beoordelingen van het recht op de energietoeslag lopen door in 2023. De door het Rijk beschikbaar gestelde middelen zijn dus ook in 2023 nog nodig. Wij stellen voor om het per einde 2022 resterende budget automatisch mee te nemen naar 2023 en beschikbaar te houden voor dit doel. Daardoor is het niet nodig om de overheveling via resultaatbestemming te regelen.

Per begin november hebben we voor ongeveer € 5,5 miljoen aan energietoelagen uitgekeerd. Het betreft ongeveer 4.250 toekenningen.

Asiel (inburgering)

In het bestuurlijk akkoord met betrekking tot de opvang van asielzoekers op 26 augustus jl. is afgesproken dat het kabinet voldoende financiële middelen beschikbaar stelt voor integratie. Als gevolg van een hogere instroom van inburgeraars is afgesproken het budget voor de inburgering voor de jaren 2022, 2023 en 2024 op te hogen met respectievelijk € 20, 40 en 30 miljoen. Hiermee worden gemeenten in staat gesteld alle inburgeraars passende ondersteuning te bieden. Of de door ons te ontvangen bedragen voldoende zijn, moet nog blijken.

We stellen voor om de door het Rijk beschikbaar gestelde middelen toe te voegen aan het krediet wet inburgering, zodat de middelen ook na 2022 beschikbaar blijven voor dit doel.

Maatschappelijke begeleiding statushouders

Conform de oude Wet inburgering zorgen gemeenten voor de maatschappelijke begeleiding van inburgeringsplichtige asielmigranten en hun gezinsleden. Gemeenten ontvangen voor deze maatschappelijke begeleiding van inburgeringsplichtige asielmigranten en hun gezinsleden in 2022 in totaal € 2.370 per persoon. De peildatum is 31 januari 2022. Voor ons gaat het om 75 personen.

We stellen voor om de door het Rijk beschikbaar gestelde middelen deels (€ 78.000) toe te voegen aan het krediet Wet inburgering, zodat de middelen ook na 2022 beschikbaar blijven voor dit doel. Het overige deel (€ 100.000) gebruiken we al in de jaarschijf 2022.

Invoeringskosten omgevingswet

In de meicirculaire 2022 was aangekondigd dat het Rijk in totaal € 150 miljoen bijdraagt aan de transitiekosten die gemeenten hebben gemaakt in aanloop naar de invoering van de Omgevingswet. Er volgt nog een stelsevaluatie, waarbij de daadwerkelijk gemaakte kosten opnieuw in kaart worden gebracht. Vooralsnog is er nog niet meer bekend en is alleen een bedrag voor 2022 bekend gemaakt.

We stellen voor om de door het Rijk beschikbaar gestelde middelen in een nieuw krediet "Omgevingswet/Wkb" te stoppen, zodat de middelen ook na 2022 beschikbaar blijven voor dit doel. Dit is dus een krediet voor zowel de Omgevingswet als de Wet kwaliteitsborging bouw, twee zaken die sterk met elkaar verbonden zijn.

Via de septembercirculaire krijgen we nu € 1,3 miljoen voor de Omgevingswet/Wkb. Al eerder hebben we uit eigen middelen in de jaren 2018 t/m 2020 een krediet beschikbaar gesteld van in totaal € 1,7 miljoen. Vanaf 2021 is er nog eens € 0,1 miljoen structureel beschikbaar gesteld voor het DSO en € 0,5 miljoen structureel voor de Omgevingswet. Dit laatste bedrag is tot nu toe ook gebruikt voor dekking van de invoeringskosten. Tot op heden is ongeveer € 2 miljoen uitgegeven aan de invoering van de Omgevingswet.

Wet kwaliteitsborging bouw (Wkb)

De wet Kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) treedt naar verwachting in 2023 gefaseerd in werking. Er wordt gestart met de eenvoudigere bouwprojecten, daarna volgen eventueel de meer complexere projecten. De Wkb heeft als doel de bouwkwaliteit en het bouwtoezicht te verbeteren door inschakeling van private kwaliteitsborgers. Onder deze wet zullen kwaliteitsborgers zorgdragen voor het voldoen aan de bouwtechnische regels. Deze taken vervallen hiermee bij gemeenten die overigens wel het bevoegd gezag blijven houden.

Tegelijkertijd wijzigen bepaalde wettelijke taken en krijgen gemeenten er extra wettelijke taken bij, zoals registratie en beoordeling van de Wkb-meldingen. Hieronder vallen onder andere bouwmeldingen, gereed meldingen en informatieverstrekking van de start en einde van bouwwerkzaamheden.

Gemeenten ontvangen voor de noodzakelijke voorbereidingen die de gemeenten nog moeten treffen tot de inwerkingtreding van de Wkb in 2022 een bijdrage van € 25 miljoen in aanvulling op de € 10 miljoen die eerder in 2021 is verstrekt. Daarnaast ontvangen de gemeenten na inwerkingtreding een jaarlijkse bijdrage (tot en met 2026) van € 10 miljoen voor het uitvoeren van de Wkb-taken.

We stellen voor om de door het Rijk beschikbaar gestelde middelen in een nieuw krediet "Omgevingswet/Wkb" te stoppen, zodat de middelen ook na 2022 beschikbaar blijven voor dit doel.

Leerlingenvervoer Oekraïne

Gemeenten hebben de regie en verantwoordelijkheid voor het leerlingenvervoer aan Oekraïense leerlingen. De decentralisatie-uitkering Leerlingenvervoer Oekraïense leerlingen is een tegemoetkoming aan gemeenten voor de kosten die zij voor hiervoor hebben gemaakt. Het Kabinet heeft hiervoor een bedrag van € 9,2 miljoen beschikbaar gesteld.

De decentralisatie-uitkering is bedoeld voor de periode vanaf 1 maart 2022 tot aan de zomervakantie op 16 juli 2022. De bedragen die worden toegekend aan een gemeente zijn gebaseerd op het aantal geregistreerde kinderen uit de Oekraïne, met peildatum 6 mei 2022. In de uitkering wordt onderscheid gemaakt tussen leerlingen in het Voortgezet Onderwijs (VO) en leerlingen in het Primair Onderwijs (PO). Het lijkt er op dat de compensatie voor deze periode voldoende voor ons is.

Participatie - coronacompensatie WSW-bedrijven

Eerder heeft het kabinet de gemeenten, in 2020 en 2021, een bijdrage verstrekt voor het opvangen van de exploitatietekorten van de Sociale Werkbedrijven als gevolg van de coronapandemie. Het kabinet stelt voor ditzelfde doel aanvullend € 10 miljoen beschikbaar voor de periode van 1 januari tot 1 april 2022. We betalen het bedrag van € 83.000 door aan onze GR.

i. Onderuitputting 2022 (incidenteel)

Elk jaar worden kapitaallasten begroot. Deze lasten starten in werkelijkheid pas wanneer een project is afgerond of een aanschaf in gebruik is genomen. Wanneer er vertraging is, dan worden de begrote kapitaallasten niet gebruikt. Dat geeft een voordeel in de begroting. Dit noemen we onderuitputting.

Over 2022 is er sprake van onderuitputting op de volgende onderdelen.

Omschrijving	Bedrag	Toelichting
Sportaccommodaties	133.000	renovaties en kunstgrasvelden
De Tiid, Bolsward	423.000	
Bibliotheek Sneek	20.000	Luchtbehandelingsinstallatie
Wegen, straten en pleinen	213.000	o.a. rondweg Warns en diverse herinrichtingsprojecten
Bruggen, tunnels en aquaducten	17.000	o.a brug Stavoren en spoordok Sneek
Havenbeheer en recreatie	30.000	Vervanging steigers Workum
Oevers en Kaden	91.000	o.a. Achtenvoet Hindelopen
Tracties	406.000	Huisvuilauto's, kraan auto's, Maaiers
Overhead	410.000	ICT en Faciliteiten
Diverse Bedrijfsmiddelen	98.000	
Huurinkomsten	-21.000	Begrote huur scholen Workum en Arum
Totaal voordeel	1.820.000	

Toelichting op de post Huurinkomsten: Bij de bouw van de scholen in Workum en Arum is er een voordeel op de kapitaallasten. Er is in de begroting echter ook al rekening gehouden met verhuur van deze gebouwen. Omdat de gebouwen later gereed komen, zijn er nog geen huurinkomsten. Dat is een nadeel. Dit nadeel nemen we mee in deze begrotingswijziging van de onderuitputting.

j. Financieringsprobleem I&A (incidenteel)

Zoals ook al vermeld in de Programmabegroting 2023 hebben we bij ICT te maken met een financieringsprobleem. Voorheen werden softwarepakketten aangeschaft, kregen we ze geleverd/geïnstalleerd, en konden we er op afschrijven.

Er is een ontwikkeling gaande naar SAAS-applicaties. SAAS betekent Software As A Service. Dit betekent dat wij de softwarepakketten niet meer fysiek geleverd krijgen. Volgens de boekhoudkundige regels mogen we niet afschrijven op SAAS-applicaties.

Omdat we ons moeten houden aan de boekhoudkundige regels, willen we dit herstellen voor 2022. Dat betekent dat wij minder kosten gaan boeken op opengestelde investeringskredieten, en meer kosten op de exploitatie. In de jaarschijf 2022 geeft dit een tijdelijk nadeel van € 1.358.000. Het voordeel komt pas vanaf 2023, omdat we dan minder kapitaallasten hebben van de opengestelde kredieten. Dat zal zich in 2023 uiten in een onderuitputting, die we meenemen in een bestuursrapportage in 2023.

k. Temperen ombuigingen 2022 (incidenteel)

In de Programmabegroting 2023 hebben we voorgesteld om een aantal ombuigingen te laten vervallen met ingang van 2023. Een aantal hiervan is ook in 2022 niet te realiseren. Hierbij stellen we voor om de volgende ombuigingen voor 2022 te laten vervallen.

Omschrijving ombuiging	Voorgestelde wijziging
P1-01 (1): Instroom maatwerk lager	200.000
P1-01 (2): Prestatie afspraak GT's	100.000
P1-01 (6): Transformatie dagbesteding naar regulier werk	75.000
P1-01 (7): Bewindvoering	50.000
P3-03: Continu verbeteren	425.500
Totaal	850.500

P1-01 (1): Instroom maatwerk lager

We zien dat steeds meer jongeren een vorm van jeugdhulp nodig hebben. Dit past in de landelijke trend. Wij achten het daarom niet reëel om deze ombuiging te realiseren. Voorgesteld wordt om deze voor 2022 te schrappen.

P1-01 (2): Prestatie afspraak GT's

We zien dat onze inwoners met ondersteuningsvragen de gebiedsteams steeds beter weten te vinden. Dit vinden wij positief, maar dit vraagt wel meer inzet van onze gebiedsteams. Daarnaast worden de zorgvragen steeds complexer. Dit past in de landelijke trend. Op basis van het bovenstaande achten wij het niet reëel om de resterende ombuiging te realiseren. We stellen voor om de ombuiging voor 2022 te laten vervallen.

P1-01 (6): Transformatie dagbesteding naar regulier werk

De ombuiging van € 75.000 in 2022 valt niet te realiseren door het feit dat arbeidsmatige dagbesteding valt onder de inkoopcontracten van de Wmo. Doordat wij de inkoop Wmo, al hebben gegund kunnen we deze bezuiniging niet doorvoeren. Dit is juridisch vastgelegd in een meerjaren-overeenkomst. Pas als dit contract afloopt kunnen we hier iets mee doen.

P1-01 (7): Bewindvoering

We bemerken hogere uitgaven aan bewindvoering die structureel lijken. De ombuigingstaakstelling van € 50.000 op bewindvoering is dan ook niet realiseerbaar.

P3-03: Continu verbeteren

In de Programmabegroting 2020 zijn taakstellingen opgenomen die gehaald moeten worden door Continu te verbeteren. Het ging per 2022 om een totaalbedrag van € 1.350.000. Tot op heden is van dit bedrag al € 875.000 gerealiseerd. Inmiddels merken we dat het steeds lastiger wordt om financieel voordeel te behalen door continu verbeteren. Voorgesteld wordt dan ook om voor een bedrag van € 476.000 deze ombuiging te laten vervallen. Wel leidt continu verbeteren tot kwaliteitsverbetering, dus we moeten zeker doorgaan met de aanpak. We blijven inzetten op het behalen van de meest effectieve en efficiënte uitvoering van het werk.

l. Definitieve Buigbudget (incidenteel)

Het definitieve Buigbudget 2022 is op 28 september bekend gemaakt door het Rijk. Het bedrag is definitief vastgesteld op € 31.149.679. Voor ons betekent dit een daling van € 268.000 ten opzichte van het nader voorlopig budget dat eind april 2022 was vastgesteld en door ons in de begroting is opgenomen.

We stellen voor om het BUIG budget aan de inkomsten en de uitgavenkant te verlagen met € 268.000 op basis van het definitieve Buig-budget van het Rijk.

m. Veiligheidsregio Fryslân (incidenteel)

De Veiligheidsregio Fryslân (VRF - brandweer, veiligheid en GGD) heeft het boekjaar 2021 positief afgesloten. Ze hebben besloten om een deel van het voordeel terug te betalen aan de gemeenten. Wij ontvangen daarom dit jaar € 179.005 van de VRF terug. Het voordeel is niet rechtstreeks te koppelen aan een taakveld van de VRF. We moeten daarom kiezen waar we de inkomst boeken: onder veiligheid of onder gezondheid. We kiezen (geheel arbitrair) voor de post gezondheid.

n. Indexatie Wmo en Jeugd (incidenteel/structureel)

Via een raadsbesluit van 3 februari 2022 is de indexering in de begroting 2022 verdeeld. Voor Wmo, Jeugd en Buitendienst was nog een bedrag beschikbaar dat nog niet was verdeeld over deze drie genoemde onderwerpen. Er is nu beter zicht op wat waar nodig is. Voorgesteld wordt om de Wmo structureel te indexeren met € 90.000 en de Jeugdhulp structureel met € 75.000. Incidenteel is in 2022 daarna nog een ruimte beschikbaar van € 200.000. Omdat er voor de Buitendienst nog geen krediet is aangevraagd, en er daar nog geen sprake is van een kapitaallast of een indexatie, zijn daar in 2022 nog geen middelen voor nodig. We stellen daarom voor om het resterende bedrag van € 200.000 in te zetten voor een incidentele ophoging van de budgetten voor Jeugdhulp.

Overzicht voorgestelde begrotingswijzigingen (bedragen x € 1.000)	I/S	Invloed op saldo	Programma Sociaal		Programma Ruimte		Programma Bestuur		Overzichten		Mutaties reserves	
			Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Eindstand vorige rapportage		5.606	168.848	39.892	66.924	34.514	16.129	1.431	38.399	219.789	6.862	7.142
Mutaties door afzonderlijke raadsvoorstellen		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Beginstand deze rapportage		5.606	168.848	39.892	66.924	34.514	16.129	1.431	38.399	219.789	6.862	7.142
<u>Voorgestelde begrotingswijzigingen</u>												
a. Diverse overboekingen, met name personeel	I/S	0	120	228	-333	0	-391	0	991	159	0	0
b. Pensioen- en wachtgeldvoorz. wethouders	I	-176	0	0	0	0	176	0	0	0	0	0
c. Re-integratie en opleiding wethouders	I	-78	0	0	0	0	78	0	0	0	0	0
d. Kabels en leidingen	I	0	0	0	250	250	0	0	0	0	0	0
e. Post verzenden verkiezingen	I	0	0	0	0	0	-29	0	29	0	0	0
f. Sociale uitkeringen oud-werknemers	I	-85	0	0	0	0	0	0	85	0	0	0
g. Nadelen Jaarrekening 2021	I	-1.059	240	0	210	0	0	0	609	0	0	0
h. Septembecirculaire 2022	I	8	179	-100	0	0	0	0	0	5.035	4.748	0
i. Onderuitputting	I	1.820	-576	-21	-821	0	0	0	-444	0	0	0
j. Financieringsprobleem I&A	I	-1.358	0	0	0	0	0	0	1.358	0	0	0
k. Ombuigingen	I	-851	425	0	0	0	0	0	426	0	0	0
l. Definitieve Buigbudget	I	0	-268	-268	0	0	0	0	0	0	0	0
m. Veiligheidsregio Fryslân	I	179	0	179	0	0	0	0	0	0	0	0
n. Indexatie Wmo en Jeugd	I/S	0	365	0	0	0	0	0	-365	0	0	0
Totaal voorgestelde begrotingswijzigingen		-1.599	485	18	-694	250	-166	0	2.689	5.194	4.748	0
Eindstand deze rapportage		4.007	169.332	39.910	66.230	34.764	15.963	1.431	41.088	224.983	11.610	7.142

10 Ombuigingsmonitor

Inleiding

De Programmabegroting 2020 bevat een groot aantal ombuigingen. Tijdens de totstandkoming van de begroting heeft de Rekenkamer aandacht gehad voor de acties die de gemeente hierbij heeft ondernomen. Dit is verwoord in het onderzoeksrapport 'De financiële positie van de gemeente Súdwest-Fryslân'. In dit rapport heeft de Rekenkamer de volgende aanbeveling gegeven:

De begroting sluit structureel, maar de vraag in hoeverre de begroting ook reëel sluit, blijft een punt van aandacht. Zoals geconcludeerd bevat de begroting 2020 een aantal forse opgaven die zich niet vanzelf realiseren. Dit vereist een vorm van permanente aandacht, maar ook een vorm van permanente actie. In dit opzicht zou het raadzaam zijn om een ambtelijke taskforce in te stellen die erop toeziet hoever de gemeente vordert met de realisatie van de opgaven.

Periodiek zou deze taskforce kunnen rapporteren over de stand van zaken, zowel richting de directie en het college als richting de gemeenteraad. Een en ander kan uiteraard gecombineerd worden met de bestuursrapportages 2020. Als de gemeente in staat is om de aandacht gevestigd te houden op de opgaven, is het zeer wel mogelijk dat de conceptbegroting 2020 een reëel perspectief biedt. De inspanning die de gemeente heeft gepleegd om de ontwikkelingen dit jaar om te zetten in een begroting, biedt in de ogen van de rekenkamer een goede basis van vertrouwen hiervoor.

Met bijgaande ombuigingsmonitor geven we invulling aan de aanbeveling van de Rekenkamer. Wij informeren u hiermee periodiek over de stand van zaken van de ombuigingen.

Toelichting

- Op de volgende pagina is grafisch de stand van zaken weergegeven van de ombuigingen in de jaren 2022 en 2023.
- Daarna volgt een cijfermatig overzicht waarop alle ombuigingen zijn vermeld.
- Op de laatste twee pagina's lichten we de stand van zaken per ombuiging tekstueel toe. Dit is de toelichting op het cijfermatig overzicht.

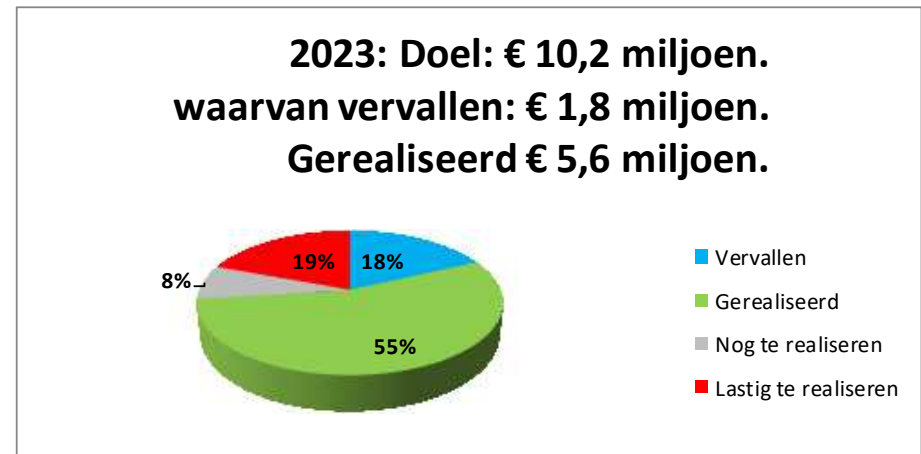
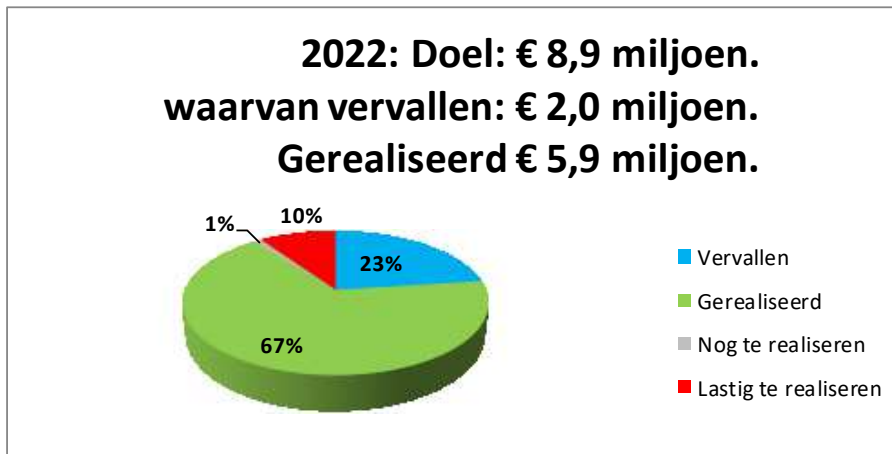
Op het cijfermatige overzicht hanteren we de volgende indeling

- Taakstelling **wit**: Dit zijn de te behalen bedragen in de jaren 2022 en 2023 van de verschillende ombuigingen.
- Vervallen **blauw**: Deze ombuigingen zijn vervallen door begrotingswijzigingen a.g.v. een berap of programmabegroting.
- Gerealiseerd **groen**: Dit betreft de bedragen die inmiddels zijn gerealiseerd.
- Nog te realiseren **grijs**: Dit betreft de bedragen die nog gerealiseerd moeten worden. Dit zijn ombuigingen waar we nog aan werken en waarvan we verwachten dat we ze wel gaan realiseren. Zolang de ombuigingen hier vermeld staat ligt de realisatie op schema.
- Lastig te realiseren **rood**: Dit betreft de bedragen waarbij de realisatie lastig is. Dit betekent niet dat de ombuiging is vervallen. Het is een signaal dat deze ombuiging niet volgens plan verloopt en dat er nadere actie nodig is. Dat kan zijn: extra op inzetten, accepteren, of alternatieven zoeken.
- Wijziging ten opzichte van de vorige rapportage: **gearceerd**.

Realisatie ombuigingen 2022 t/m 2023

Hieronder ziet u een grafische weergave van de realisatie van de ombuigingen in de jaren 2022 t/m 2023.

Sommige ombuigingen die inmiddels gerealiseerd zijn, zijn structureel gerealiseerd, dus ook meteen groen gekleurd voor de latere jaren. Het percentage gerealiseerd loopt in deze weergave steeds terug. Dat komt omdat de taakstelling (het te behalen bedrag) elk jaar groter wordt. Het gerealiseerde deel wordt daardoor relatief kleiner.

Bedragen x € 1.000		Taakstelling		Vervallen		Gerealiseerd		Nog te realiseren		Lastig te realiseren	
		2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Programma 1 Sociaal											
P1-01	Vernieuwen sociaal domein	2.200	3.200	675	950	1.100	1.205	0	245	425	800
	1. Instroom maatwerk lager	200	200	0	0	0	0	0	0	200	200
	2. Prestatie afspraak GT's	1.100	1.650	300	400	700	755	0	95	100	400
	3. Inkoop en contracten	200	400	150	200	50	50	0	150	0	0
	4. Verblijf jeugd domein inperken	200	300	100	150	100	150	0	0	0	0
	5. Versoberen maatwerkvoorzieningen	50	50	0	0	50	50	0	0	0	0
	6. Transformatie dagbesteding naar regulier werk	150	300	75	150	0	0	0	0	75	150
	7. Bewindvoering	100	100	50	50	0	0	0	0	50	50
	8. Peuterspeelzalenbeleid	200	200	0	0	200	200	0	0	0	0
P1-02	Uitkering binnen BUIG middelen (excl. Investering)	2.800	2.800	870	300	1.930	1.800	0	0	0	700
P1-03	Leerlingenvervoer	200	300	100	200	100	100	0	0	0	0
P1-04	Subsidie zwembad Bolsward	273	273	273	273	0	0	0	0	0	0
P1-05	ESF project	198	198	0	0	198	198	0	0	0	0
P1-06	Herstructurering voorliggend veld	133	133	0	0	133	133	0	0	0	0
P1-07	Temporiseren PO huisvesting	89	133	0	0	89	133	0	0	0	0
P1-08	Afschrijving sportaccommodaties	40	40	0	0	40	40	0	0	0	0
P1-09	WSV Empatec transitie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P1-10	Harmoniseren contracten en subsidies	150	150	50	50	100	100	0	0	0	0
P1-11	Sportaccommodaties privatiseren	68	68	68	68	0	0	0	0	0	0
P1-12	Vertraging doordecentralisatie VO	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Subtotaal Sociaal	6.151	7.295	2.036	1.841	3.690	3.709	0	245	425	1.500
Programma 2 Ruimte											
P2-01	Verkoop strategische gebouwen	250	250	0	0	250	0	0	250	0	0
P2-02	Meer inkomsten uit verkoop grond	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P2-03	Marktconforme huurinkomsten	40	55	0	0	14	14	26	41	0	0
P2-04	Verkoop snippergroen	50	50	0	0	50	0	0	50	0	0
	Subtotaal Ruimte	340	355	0	0	314	14	26	341	0	0
Programma 3 Bestuur											
P3-01	Kostendekkende leges	720	720	0	0	720	720	0	0	0	0
P3-02	Trendmatige verhoging woonlasten	300	300	0	0	300	300	0	0	0	0
P3-03	Continu verbeteren	1.350	1.550	0	0	875	875	50	200	426	476
	Subtotaal Bestuur	2.370	2.570	0	0	1.895	1.895	50	200	426	476
	TOTAAL	8.861	10.220	2.036	1.841	5.898	5.617	76	786	851	1.976
		100%	100%	23%	18%	67%	55%	1%	8%	10%	19%

Programma 1 Sociaal		
P1-01	Vernieuwen sociaal domein	
	1. Instroom maatwerk lager	In deze berap wordt voorgesteld om deze ombuiging voor 2022 te laten vervallen. In de Programmabegroting 2023 is voorgesteld om deze ombuiging vanaf 2023 te laten vervallen.
	2. Prestatie afspraak GT's	In deze berap wordt voorgesteld om deze ombuiging van 2022 voor een bedrag van € 100.000 te laten vervallen. In de Programmabegroting 2023 is voorgesteld om deze ombuiging te laten vervallen vanaf 2023 voor een bedrag van € 400.000.
	4. Verblijf jeugd domein inperken	Deze ombuiging kan als "gerealiseerd" worden aangemerkt. Dit is in lijn met de financiële prognose van Jeugd Verblijf.
	6. Transformatie dagbesteding naar regulier werk	In deze berap wordt voorgesteld om deze ombuiging van 2022 voor een bedrag van € 75.000 te laten vervallen. In de Programmabegroting 2023 is voorgesteld om deze ombuiging te laten vervallen vanaf 2023 voor een bedrag van € 150.000.
	7. Bewindvoering	In deze berap wordt voorgesteld om deze ombuiging voor 2022 te laten vervallen. In de Programmabegroting 2023 is al voorgesteld om deze ombuiging vanaf 2023 te laten vervallen.
P1-02	Uitkering binnen BUIG middelen (excl. Investering)	Op basis van de definitieve BUIG-beschikking 2022 is deze taakstelling gerealiseerd voor 2022. Op basis van de voorlopige beschikking 2023 is ook vanaf 2023 de taakstelling ingevuld voor een bedrag van € 1,8 miljoen.
P1-03	Leerlingenvervoer	Voor leerlingenvervoer staat er nog een ombuiging open van € 50.000. Dit was oorspronkelijk een bedrag van € 300.000. Dat bedrag was niet realiseerbaar en is in 2021 teruggebracht naar € 100.000. Van die € 100.000 was al € 50.000 gerealiseerd. Op basis van het huidige uitgavenpatroon is de ombuiging van de resterende € 50.000 ook structureel gerealiseerd.

Programma 3 Bestuur		
P3-03	Continu verbeteren	In deze berap wordt voorgesteld om deze ombuiging in 2022 voor een bedrag van € 426.000 te laten vervallen. In de Programmabegroting 2023 is voorgesteld om deze ombuiging te laten vervallen vanaf 2023, voor een bedrag van € 476.000.